

Pia Vilenius

15.2.2021

Lausunto U7/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (akkuasetus)

Kemianteollisuus ry, ja erityisesti sen akkuarvoketjussa toimivien yritysten muodostama Akkuryhmä, kiittää mahdollisuudesta kommentoida EU:n akkuasetusta ja U-kirjettä.

Haluaisimme nostaa valtioneuvoston kannassa erityisesti esille eurooppalaisen raaka-ainetuotannon ja jalostuksen kilpailukyvyn varmistamisen. Akkuasetuksen tavoitteet tukevat eurooppalaisen tuotannon vastuullisuutta ja ovat siten kannatettavia. Samalla ehdotetut toimenpiteet lisäävät kuitenkin teollisuuden kustannuksia. Kaikki eurooppalaisen sääntelyn tiukennukset toimivat potentiaalisesti kilpailuetuna Euroopan ulkopuoliselle tuotannolle. Asetuksen osana tai rinnalla onkin välttämätöntä luoda mekanismeja, joilla em. potentiaalisia vääristymiä korjataan niin, että vastuullisen tuotannon kilpailuetu tulee varmistettua, sillä vastuullisuuden ja läpinäkyvyyden tuoman kilpailuedun merkityksestä eurooppalaiselle raaka-ainetuotannolle ei ole vielä tässä yhteydessä riittävää näyttöä. Tähän asiaan onkin hyvin jo kiinnitetty valtioneuvoston kannassa huomiota: "Samoin olisi hyvä luoda mekanismeja, joilla varmistetaan vastuullisen eurooppalaisen raaka-ainetuotannon ja jalostuksen kilpailuetu."

Pidämme kannatettavana pakollisia hankintaketjun selvityspeeriaatteita (due diligence -periaatteet) teollisuus- ja sähköajoneuvoakkujen raaka-aineille. Näiden osalta tulee kuitenkin varmistaa, että vaatimukset koskevat myös Euroopan ulkopuolelta tuotavia raaka-aineita.

"Asetuksessa vahvistettaisiin sähköajoneuvoakkujen ja ladattavien teollisuusakkujen hiilijalanjälkeä koskevat vaatimukset (7 artikla ja liite II). Ensivaiheessa vaadittaisiin hiilijalanjälki-ilmoitusta, joka otettaisiin käyttöön 1. heinäkuuta 2024. Seuraavaksi akut luokiteltaisiin hiilijalanjälkiluokkiin 1. tammikuuta 2026 alkaen. Viime vaiheessa 1. heinäkuuta 2027 alkaen vahvistettaisiin sitova elinkaarenaikainen enimmäishiilijalanjälki." Tämä on kannatettava asia.

Pidämme tärkeänä kierrätyksen rinnalla myös akkujen uudelleenkäytön (reuse) edistämistä. Akkujen uudelleenkäytön mahdollistaminen vähentää myös ympäristövaikutuksia. Uudelleenkäytössä tulee huomioida sekä reuse (käyttö samanlaisessa kohteessa kuin akun alkuperäinen käyttökohde) sekä repurposing (käyttö jossakin muussa toiminnossa kuin alkuperäinen käyttökohde, esim. sähköajoneuvon akku hyödynnetään energiavarastona).

Kannatamme myös määritelmien täsmentämistä, kuten valtioneuvoston kannassakin esitetään: "Valtioneuvosto kiinnittää huomiota asetusehdotuksessa olevien määritelmien (2 artikla) keskinäisiin suhteisiin sekä niiden suhteeseen unionin muussa lainsäädännössä käytettyihin määritelmiin. Erityisesti akkujen uusiokäyttöön liittyvät määritelmät kaipaisivat täsmentämistä, jotta olisi selvää, miltä osin kyse on jätteenkäsittelytoiminnasta ja miltä osin tuotteiden uudelleenkäytöstä. Käytettyjen määritelmien olisi myös hyvä olla yksiselitteisiä ja johdonmukaisia sekä

Pia Vilenius

15.2.2021

mahdollisimman pitkälle yhteneviä ja ristiriidattomia muun EU:n lainsäädännön kanssa, jotta vältetään erilaisista merkityssisällöistä mahdollisesti aiheutuvat tulkintaepäselvyydet."

Valtioneuvoston kannassa on hyvin nostettu esille myös akkujen kehittyminen ja mahdollisten uusien akkumateriaalien huomioon ottaminen. Esille on nostettu myös kierrätetyn materiaalin sisällön määrittäminen: "Valtioneuvosto kiinnittää huomiota lisäksi siihen, ettei ole olemassa keinoja akkujen kierrätetyn materiaaliolosuuden luotettavaksi todentamiseksi. Valtioneuvosto katsoo, että tarkastelu kannattaisi keskittää materiaaleihin, jotka ovat ympäristö- tai taloudellisesta näkökulmasta sekä materiaalien saatavuuden turvaamisen kannalta keskeisiä."

"Valtioneuvosto pitää perusteltuna, että asetusehdotuksen akkujen turvallisuutta koskevat vaatimukset ulotettaisiin laajemmin koskemaan erityyppisiä akkuja. Ehdotuksessa nimenomaisia turvallisuusvaatimuksia on asetettu kiinteille akkusähkövarastoille (12 artikla). Vastaavanlaisia vaatimuksia voisi kuitenkin asettaa myös muille akuille ja turvallisuusnäkökohdat voisi ottaa kattavasti huomioon akkujen elinkaaren kaikissa vaiheissa, käytettyjen akkujen vastaanoton ja kuljetusten järjestäminen mukaan lukien." Tämä on erittäin kannatettava asia.

Asetuksen vaatimuksista seuraa väistämättä yrityksille lisäkustannuksia. Toivoisimme selvyttä ja läpinäkyvyyttä näistä yrityksille mahdollisesti kohdistuvista kustannuksista ("Komissio arvioi, että järjestelmien muuttaminen uusien vaatimusten mukaisiksi maksaa kertaluonteisina kuluina kaikille yrityksille yhteensä puolesta kolmeen miljoonaan."), ("Yrityksille arvioidaan koituvan suurimmat kustannukset selvilläolovelvoitteen (due diligence) toteuttamisesta. Tämän työn kokonaiskustannukseksi arvioidaan 2-20 miljoonaa euroa vuodessa.") ja toisaalta mainituista kilpailueduista ("Tämä kuitenkin tukee akkujen raaka-ainevirtojen kestävyys huomioimista akkutuo-
tannossa ja tuo siten kilpailuetua niille maille ja yrityksille, joilla tuotantoketju on läpinäkyvä ja kunnossa.")

Kunnioittavasti
Pia Vilenius, sihteeri
Kemianteollisuus ry:n Akkuryhmä